

4.7 Συνιστά να διατηρηθεί το καθεστώς των παρεμβάσεων ως μέσο εγγύησης των τιμών.

4.8 Η ΕΟΚΕ δηλώνει ότι η τιμή του προϊόντος (ζαχαρότευτλα) πρέπει να αναγνωρίζει τις δαπάνες παραγωγής των καλλιεργητών. Λαμβάνει γνώση των προτάσεων σχετικά με τη μερική αποζημίωση των καλλιεργητών λόγω της απώλειας εισοδήματος που θα επιφέρει η μείωση της τιμής των ζαχαρότευτλων. Προτείνει να αυξηθούν οι αποζημιώσεις αυτές στο μέτρο του δυνατού. Υπογραμμίζει την ανάγκη να διασφαλισθεί η βιωσιμότητα των ενισχύσεων καθώς και να διατηρηθεί ο προϋπολογισμός για τη ζάχαρη.

4.9 Ζητά τη διατήρηση των διατάξεων που ισχύουν για την προμήθεια της χημικής και φαρμακευτικής βιομηχανίας με ζάχαρη που υπόκειται σε ποσοτώσεις.

4.10 Εκτιμά δε ότι η Επιτροπή πρέπει να αναλάβει της ευθύνες της και να εκπονήσει ένα πραγματικό σχέδιο αναδιάρθρωσης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας ζάχαρης που να σέβεται τα συμφέροντα των εργοστασίων ζάχαρης, των καλλιεργητών ζαχαρότευτλων και των εργαζομένων στον τομέα αυτό.

4.11 Επιθυμεί να γνωρίζει τις προθέσεις της Επιτροπής σχετικά με την παραγωγή ζάχαρης εκτός ποσοτώσεων.

Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2004

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Η επιστήμη και η τεχνολογία, κλειδιά του μέλλοντος της Ευρώπης — Κατευθυντήριες γραμμές της πολιτικής της Ένωσης υπέρ της έρευνας»

COM (2004) 353 τελικό

(2005/C 157/20)

Στις 17 Ιουνίου 2004 και, σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω γνωμοδότηση.

Το τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση» στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 10 Νοεμβρίου 2004 με εισηγητή τον κ. WOLF.

Κατά την 413η Σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Δεκεμβρίου 2004 (συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου) η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 83 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 **Το οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό μέλλον της Ευρώπης.** Η μελλοντική εξέλιξη της Ευρώπης και η θέση της μεταξύ των παγκόσμιων δυνάμεων καθορίζονται κυρίως από τον αναπόφευκτο ανταγωνισμό που κυριαρχεί στην παγκόσμια αγορά και η οποία χαρακτηρίζεται από αδιάλειπτες μεταβολές στις βιομηχανικές και οικονομικές διαρθρώσεις, στην κατάσταση της αγοράς εργασίας και της αγοράς πρώτων υλών. Καθίσταται όμως ολοένα σαφέστερο το γεγονός ότι η οικονομική μεγέθυνση, η επιτυχία και η οικονομική ισχύς αλλά και οι δυνατότητες που ανοίγουν όσον αφορά την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και την πολιτισμική ανάπτυξη, εξαρτώνται καθοριστικά από τις διαθέσιμες γνώσεις και τις επενδύσεις στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης.

1.2 **Ο διεθνής ανταγωνισμός.** Η Ευρώπη δεν ανταγωνίζεται πλέον μόνο τις παραδοσιακές βιομηχανικές χώρες όπως η ΗΠΑ, η Ιαπωνία ή η Ρωσία αλλά και τις ταχύτατα αναπτυσσόμενες οικονομικές δυνάμεις όπως η Κίνα, η Ινδία, η Νότια Κορέα, κτλ., δηλαδή

ολόκληρο τον οικονομικό χώρο της νοτιοανατολικής Ασίας. Ωστόσο, οι επιδόσεις στον επιστημονικό και τεχνολογικό τομέα δεν καθορίζουν μόνο την οικονομική ανταγωνιστικότητα και την επακόλουθη έλξη για επενδυτές, επιστήμονες και μηχανολόγους, αλλά και την πολιτισμική και πολιτική ακτινοβολία και άσκηση επιρροής. Η πραγματοποίηση των απαραίτητων επενδύσεων στην έρευνα και ανάπτυξη στην Ευρώπη μπορεί και πρέπει να συμβάλει στην εδραίωση της θέσης της Ευρώπης αλλά και σε μια βιώσιμη ανάπτυξη.

1.3 **Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας EXE⁽¹⁾.** Η έννοια «Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας» δημιουργήθηκε υπό το φως αυτής της πρόκλησης. Με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Λισσαβόνας, τον Μάρτιο του 2000, αναδείχθηκε σε έννοια κλειδί

⁽¹⁾ EXE: Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας, βλέπε σχετικά τις γνωμοδοτήσεις CES 319/2000 και CESE 288/2003

και σε πλαίσιο αναφοράς για την πολιτική των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στον τομέα της έρευνας, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των γνωστών, απαιτητικών στόχων της Λισσαβόνας, του Γκέτεμποργκ και της Βαρκελώνης. Η προώθηση της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης εκ μέρους της Κοινότητας δύναται να προσδώσει μια ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία, να αναλάβει, υπό την έννοια της επικουρικότητας, την υλοποίηση δράσεων, οι οποίες υπερβαίνουν τις δυνατότητες των επιμέρους κρατών μελών, και, ταυτόχρονα να συνδέσει, να ενισχύσει και να αξιοποιήσει το ευρωπαϊκό επιστημονικό δυναμικό. Ακόμη, η έρευνα και ανάπτυξη προσφέρει σημαντική συμβολή στην προαγωγή της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας. Η επιστήμη και η έρευνα συνιστούν θεμελιώδη συστατικά στοιχεία του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

1.4 Διαμόρφωση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (ΕΧΕ). Όλες οι μεταγενέστερες ανακοινώσεις, αποφάσεις και πρωτοβουλίες για την χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής υπέρ της έρευνας οικοδομήθηκαν πάνω στην γόνιμη προσέγγιση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Σχετικά θα πρέπει να υπογραμμιστεί το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο και το πρόγραμμα Ευρατόμ, σε συνδυασμό με τα σχετικά μέσα για την προώθηση της έρευνας, καθώς και η πρωτοβουλία του «στόχου του 3 %»⁽¹⁾, και πολλές άλλες πτυχές που αφορούν λόγου χάριν το επάγγελμα του ερευνητή, τη σημασία της βασικής έρευνας, τον ενεργειακό εφοδιασμό, το διάστημα και τη βιοτεχνολογία, αλλά και το πλέγμα σχέσεων μεταξύ επιστήμης, πολιτών και κοινωνίας.

1.5 Οι γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ έως σήμερα. Η ΕΟΚΕ έχει εκφράσει την ουσιαστική και σθεναρή υποστήριξη της για τις εκάστοτε, μέχρι σήμερα ληφθείσες, πρωτοβουλίες της Επιτροπής σε όλες τις σχετικές της γνωμοδοτήσεις⁽²⁾. Έχει υπογραμμίσει την καθοριστική σημασία της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης για την υλοποίηση των στόχων της Λισσαβόνας — μεταγενέστερα και εκείνων του Γκέτεμποργκ και της Βαρκελώνης — καθώς και τη διασφάλιση μιας βιώσιμης οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ευημερίας της ΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ έχει διατυπώσει συστάσεις σε πολλούς σημαντικούς επιμέρους τομείς, υποβάλλοντας ταυτόχρονα και δικές της προτάσεις. Σε πολλές περιπτώσεις διατύπωσε συστάσεις σχετικά με την ενίσχυση ορισμένων τομέων, αλλά ζήτησε επανειλημμένα και την υιοθέτηση διορθώσεων και εξέφρασε επιφυλάξεις. Οι επιφυλάξεις της επικεντρώνονται κυρίως στην τάση προς τη θέσπιση υπερβολικά μεγάλου αριθμού διατάξεων, περιφορικών κανόνων και γραφειοκρατικών διαδικασιών καθώς και στην τάση προς απότομες και αλματώδεις αλλαγές των διαδικασιών και των μέσων προώθησης, με αποτέλεσμα να προκαλείται αναποτελεσματικότητα, σύγχυση και δυσαρέσκεια.

2. Η ανακοίνωση της Επιτροπής

2.1 Η παρούσα ανακοίνωση της Επιτροπής αποτελεί αναμενόμενη συνέπεια αυτής της εξαιρετικά θετικής, εν συγκρίσει με την αρχική της προσέγγιση, εξέλιξης. Περιλαμβάνει ένα σύνολο στόχων και προβληματισμών όσον αφορά την προετοιμασία προτάσεων για το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο E&A και το πρόγραμμα Ευρατόμ, στο πλαίσιο της «Ένωσης των 25», και βάσει των μέχρι σήμερα αποκτιθεισών εμπειριών από το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο E&A.

⁽¹⁾ Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βαρκελώνης συμφωνήθηκε ότι οι επενδύσεις που διατίθενται για τους σκοπούς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης (E&A) στην ΕΕ θα έπρεπε να αυξηθούν συνολικά στο 3 % του Α.Εγχ.Π έως το 2010. Τα δύο τρίτα των επενδύσεων αυτών θα πρέπει να προέρχονται από τον ιδιωτικό οικονομικό τομέα και το ένα τρίτο από το δημόσιο τομέα (κράτη μέλη και ΕΕ). Βλ. σχετικά ΕΕ C 95 της 23.4.2003.

⁽²⁾ ΕΕ C 204 της 18.7.2000· ΕΕ C 221 της 7.8.2001· ΕΕ C 260 της 17.9.2001· ΕΕ C 94 της 18.4.2002· ΕΕ C 221 της 17.9.2002· ΕΕ C 61 της 14.3.2003· ΕΕ C 95 της 23.4.2003· ΕΕ C 234 της 30.9.2003· ΕΕ C 32 της 5.2.2004· ΕΕ C 110 της 30.4.2004· ΕΕ C 302 της 7.12.2004.

2.2 Κατ' αρχήν, η ανωτέρω ανακοίνωση συνοψίζει για άλλη μια φορά τους μέχρι σήμερα τιθέμενους στόχους και τα σχετικά ληφθέντα μέτρα, συγκρίνοντας ειδικότερα τον «στόχο του 3 %», στο πλαίσιο της διευρυμένης πλέον Ευρωπαϊκής Ένωσης, με την σημερινή ισχύουσα κατάσταση, αλλά και με την αντίστοιχη κατάσταση στα κράτη, τα οποία ανταγωνίζονται την ΕΕ, παρέχοντας επιπλέον μια ικανοποιητική στοιχειοθέτηση αυτού. Υπογραμμίζεται η ώθηση που δημιουργούν οι δαπάνες του δημόσιου τομέα όσον αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα της έρευνας, καθώς και η ανάγκη να καταστεί το επάγγελμα του ερευνητή πιο ελκυστικό, προκειμένου να προαχθεί ο παγκόσμιος ανταγωνισμός των πλέον κορυφαίων επιστημόνων.

2.3 Στο ανωτέρω πλαίσιο στοιχειοθετείται επίσης η ανάγκη ουσιαστικής ενίσχυσης και επέκτασης της ερευνητικής πολιτικής της ΕΕ, η οποία πρέπει να συνδέεται με αντίστοιχη εντατικοποίηση — και σε καμία περίπτωση μείωση — των προσπαθειών των επιμέρους κρατών μελών προς αυτήν την κατεύθυνση.

2.4 Ακόμη, λαμβανομένων υπόψη των εμπειριών που αποκτήθηκαν κατά την εφαρμογή των προηγούμενων προγραμμάτων πλαισίου, σε ό,τι αφορά το περιεχόμενο και τη λειτουργία τους, η Επιτροπή διατυπώνει έξι σημαντικούς στόχους:

- δημιουργία ευρωπαϊκών πόλων αριστείας⁽³⁾ μέσω συνεργασίας των εργαστηρίων·
- ανάληψη ευρωπαϊκών τεχνολογικών πρωτοβουλιών·
- ενίσχυση της δημιουργικότητας της βασικής έρευνας μέσω της τόνωσης του ανταγωνισμού μεταξύ ομάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο·
- αύξηση της ικανότητας προσέλκυσης κορυφαίων ερευνητών στην Ευρώπη·
- ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος·
- ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των εθνικών προγραμμάτων έρευνας.

2.5 Από τις υπόλοιπες διατυπώσεις και προτάσεις που περιλαμβάνονται στην εν λόγω ανακοίνωση επισημαίνονται ακόμη οι ακόλουθες:

- πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού της Ευρώπης των 25·
- πλήρης αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας με τα διαρθρωτικά ταμεία·
- προσδιορισμός των ερευνητικών αντικειμένων μείζονος ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος·
- δύο νέα πεδία δράσης της Ένωσης: το διάστημα και η ασφάλεια·
- χρησιμοποίηση των πλέον αποτελεσματικών μηχανισμών υλοποίησης της ερευνητικής πολιτικής·
- βελτίωση της λειτουργίας του προγράμματος πλαισίου.

⁽³⁾ βλ. σχετικά σημείο 3.3

3. Γενικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

3.1 Στόχοι της Λισσαβόνας, του Γκέτεμποργκ και της Βαρκελώνης. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει και υποστηρίζει τους στόχους και τις πρωτοβουλίες που περιγράφονται στην ανωτέρω ανακοίνωση, και θεωρεί εξαιρετικά σημαντικά τα μέτρα που περιλαμβάνονται στις προτάσεις της Επιτροπής για την υλοποίηση των φιλόδοξων στόχων της Λισσαβόνας, του Γκέτεμποργκ και της Βαρκελώνης. Αναγνωρίζει με μεγάλη ικανοποίηση ότι πολλές από τις ειδικές συστάσεις της που έχουν περιληφθεί στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της λαμβάνονται υπόψη στην παρούσα ανακοίνωση της Επιτροπής.

3.2 Ο στόχος του 3 %⁽¹⁾. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει σθεναρά τον πρωτεύοντα στόχο του 3 %, ο οποίος προσανατολίζεται προς τις σημερινές επενδύσεις των παγκόσμιων ανταγωνιστών στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, η υλοποίηση του στόχου αυτού σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί σημαντική αύξηση των διαθέσιμων πόρων για το πρόγραμμα πλαίσιο συμπεριλαμβανομένου και του προγράμματος Ευρατόμ, βάσει των στόχων της Λισσαβόνας, αλλά και της νέας διευρυμένης Ευρώπης των 25 κρατών μελών.

3.2.1 Διπλασιασμός των απαραίτητων για το στόχο αυτό πόρων. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει τον διπλασιασμό των διαθέσιμων πόρων για την εφαρμογή του συνόλου των μέτρων. Η πρόταση αυτή συμπίπτει με την σύσταση της ΕΟΚΕ, την οποία έχει ήδη εκφράσει στη γνωμοδότησή της για το έκτο πρόγραμμα πλαίσιο⁽²⁾.

3.2.2 Τα κράτη μέλη και η βιομηχανία. Ωστόσο, προκειμένου να πληρωθεί ο στόχος του 3 %, θα πρέπει να συμβαδίσει ο προτεινόμενος διπλασιασμός των πόρων με αντίστοιχη αύξηση των εθνικών προϋπολογισμών για την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, καθώς και των δαπανών της βιομηχανίας για τους προαναφερόμενους τομείς. Και στις δύο περιπτώσεις, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με ανησυχία ότι καμία από τις δύο αυτές προϋποθέσεις δεν πληρείται ή δεν πληρείται επαρκώς. Στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης παρατηρείται μάλιστα ότι οι επενδύσεις στον τομέα αυτό μετατοπίζονται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΕΟΚΕ συνιστά να διερευνηθούν τα αίτια αυτής της τάσης, ώστε να μπορούν να ληφθούν μέτρα για την προσέγγιση του στόχου του 3 % και όσον αφορά τη βιομηχανική έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη στην Ευρώπη.

3.2.3 Έκκληση της ΕΟΚΕ. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ καλεί εκ νέου το Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη — καθώς και τη βιομηχανία — να λάβουν αποφάσεις προς αυτή την κατεύθυνση και να διασφαλίσουν την ανάλογη προσαρμογή και υλοποίηση των εκάστοτε εθνικών και ιδιωτικών προϋπολογισμών για την Ε&Α. Η ΕΟΚΕ γνωρίζει πολύ καλά, ότι, εν όψει της σημερινής δύσκολης γενικότερης οικονομικής κατάστασης, η υλοποίηση του ανωτέρω αιτήματος δεν είναι απλή. Ωστόσο, η πρόταση της Επιτροπής για αύξηση των επενδύσεων στην έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη δεν είναι απλώς άκρως σημαντική, αλλά, στο πλαίσιο του παγκόσμιου ανταγωνισμού, από καιρό εκπρόθεσμη. **Μετά τα λόγια, πρέπει να ακολουθήσουν πλέον οι πράξεις.**

⁽¹⁾ ΕΕ C 112 της 30.4.2004.

⁽²⁾ Η αύξηση του προϋπολογισμού που προτείνεται στην εν λόγω γνωμοδότηση αφορούσε τις ανάγκες της Ευρώπης των 15, και πρέπει αναλόγως να προσαρμοστεί στα δεδομένα της Ευρώπης των 25 – ΕΕ C 260, 17.09.2001

3.2.4 Δυναμική ανάπτυξη. Πρέπει να αποφευχθεί όμως κάθε στατική θεώρηση αυτής της κατάστασης. Στα πλαίσια του παγκόσμιου ανταγωνισμού, η ευρωπαϊκή πολιτική πρέπει να προσαρμοστεί στις μελλοντικές εξελίξεις που αναμένεται να σημειωθούν εκτός Ευρώπης⁽³⁾. Αν επιτευχθεί καθυστερημένα ο στόχος του 3 %, θα αποτύχει η υλοποίηση των στόχων της Λισσαβόνας. Διότι μακροπρόθεσμα θα χρειαστεί ακόμη μεγαλύτερη αύξηση των επενδύσεων στην Ε&Α.

3.3 Ευρωπαϊκοί πόλοι αριστείας. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τον πρωταρχικό στόχο για τη δημιουργία ευρωπαϊκών πόλων αριστείας, διότι συμβάλει στη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για όλη την Ευρώπη, στη χάραξη κριτηρίων ποιότητας και στην αύξηση της ελκυστικότητας της ευρωπαϊκής έρευνας και ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται η προώθηση της διακρατικής συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών κέντρων, πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, η οποία πρέπει να αποτελέσει βασικό συστατικό στοιχείο της πολιτικής στήριξης της ΕΕ μέσω του προγράμματος Ε&Α (συν το ειδικό σκέλος Ευρατόμ), εστιάζοντας ιδιαίτερα στις θεματικές προτεραιότητες.

3.3.1 Προϋπόθεση. Ωστόσο, προϋπόθεση για την υλοποίηση του στόχου αυτού αποτελεί το γεγονός ότι υφίστανται ήδη εξαιρετικοί οργανισμοί ή ομάδες, από τη συνεργασία των οποίων μπορούμε να αναμένουμε την αριστεία.⁽⁴⁾

3.3.2 Ένα κατοχυρωμένο μέσο προώθησης. Πέραν τούτου, πρέπει να αποσαφηνιστεί ακόμη περισσότερο ότι οι «πόλοι αριστείας» δεν συνιστούν ένα νέο μέσο ενίσχυσης (σχετική ανάλυση παρακάτω), αλλά μια ευρύτερη συνολική έννοια, η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των μέσων προώθησης που εξυπηρετούν τον ανωτέρω στόχο, όπως π.χ. τα «δίκτυα αριστείας», τα «ολοκληρωμένα έργα» ή τα «ειδικά στοχοδτετημένα έργα έρευνας».

3.4 Μέσα για την προώθηση της έρευνας⁽⁵⁾ (διάθρωση των σχεδίων). Λαμβάνοντας υπόψη τον αξιόλογο στόχο της Επιτροπής για τη δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών υλοποίησης, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει⁽⁶⁾ τις θέσεις της σχετικά με τη σαφήνεια, απλότητα, συνέχεια και, κατά κύριο λόγο, ευελιξία των μέσων για την προώθηση της έρευνας. Το τελευταίο σημαίνει ότι οι αιτούντες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προσαρμόζουν τα μέσα αυτά στη βέλτιστη δομή και μέγεθος των δράσεων που απαιτούνται για το εκάστοτε έργο. Με τον τρόπο αυτόν αποφεύγεται η υλοποίηση έργων των οποίων το μέγεθος και η δομή προσαρμόζονται στα προκαθορισμένα μέσα αντί στις βέλτιστες επιστημονικές και τεχνικές απαιτήσεις. Τα μέσα για την προώθηση της έρευνας πρέπει να εξυπηρετούν τους όρους εργασίας και τις στοχοθετήσεις της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και όχι να τους παραβιάζουν. Το κόστος που συνεπάγονται η υποβολή των αιτήσεων και η διοικητική επεξεργασία πρέπει να έχουν κάποιο αντίκρισμα.

⁽³⁾ βλ. σημείο 1.2

⁽⁴⁾ (βλέπε σχετικά και το σημείο 4.2 κ.ε.ξ.)

⁽⁵⁾ Βλ. σχετικά και σημείο 4.6

⁽⁶⁾ Βλ. επίσης σημείο 5.4 του εγγράφου (ΕΕ C 95 της 23.4.2003)

3.5 Βασική έρευνα και ευρωπαϊκός ανταγωνισμός. Περαιτέρω, η ΕΟΚΕ επαναδιατυπώνει τη βασική της θέση, την οποία έχει περιγράψει σε πρόσφατη γνωμοδότησή της ⁽¹⁾ σχετικά με το εν λόγω θέμα, ότι, δηλαδή, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην προώθηση της βασικής έρευνας — η οποία θα πρέπει να αποτελέσει και το θεμέλιο για όλα τα περαιτέρω στάδια των δραστηριοτήτων έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης — και μάλιστα, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού με ελεύθερη επιλογή των θεμάτων από τους αιτούντες. Ο ανταγωνισμός σε ευρωπαϊκό επίπεδο παρέχει ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία.

3.6 Διεθνής διάσταση της έρευνας. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί το γεγονός ότι η διεθνής διάσταση της έρευνας, η οποία εκτείνεται πέρα από την επικράτεια της ΕΕ, είναι εξίσου δέουσας σημασίας. Η αριστεία στους τομείς της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης εξελίσσεται σήμερα σε ένα ευρύ, παγκόσμιο πεδίο δράσης ⁽²⁾, το οποίο χαρακτηρίζεται από την ανοιχτή συνεργασία και, παράλληλα, τον ανταγωνισμό σε παγκόσμιο επίπεδο. Και αυτή η πυχή χρήζει προώθησης και ιδιαίτερης προσοχής μέσω της λήψης κατάλληλων μέτρων (π.χ. προγράμματα κινητικότητας, σύναψη συμφωνιών συνεργασίας, κ.λπ.).

3.7 Πλέγμα σχέσεων και ισορροπία μεταξύ των κατηγοριών έρευνας ⁽³⁾. Ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα, η ΕΟΚΕ εφιστά ξανά την προσοχή στο απαραίτητο για την καινοτομία και την πρόοδο πλέγμα σχέσεων και τη γόνιμη αλληλεπίδραση μεταξύ των επιμέρους ερευνητικών τομέων όπως η βασική έρευνα, η εφαρμοσμένη έρευνα (ή προκαταρκτική έρευνα) και η τεχνολογική ανάπτυξη (ανάπτυξη προϊόντων και διαδικασιών), καθώς και στη μετάβαση από τον έναν τομέα στον άλλο. Αυτό το πλέγμα σχέσεων έχει ιδιαίτερη σημασία για την ανταγωνιστικότητα της Ένωσης αλλά και για την υλοποίηση των στόχων της Λισσαβώνας και αφορά τόσο τη συνεργασία όσο και την αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ της βιομηχανικής έρευνας και ανάπτυξης και της έρευνας στα πανεπιστήμια και σε ερευνητικά ιδρύματα που χρηματοδοτούνται από το κράτος. Ως εκ τούτου, πρέπει να αντανakλάται τόσο σε μια ισορροπημένη ενίσχυση των επιμέρους κατηγοριών όσο και στα επιμέρους καθήκοντα και υποθέματα των εκάστοτε θεματικών προτεραιοτήτων/δράσεων. Συνεπώς θα πρέπει να διασφαλίζεται στη βασική έρευνα η πρόσβαση σε όλους τους άξονες προώθησης του προγράμματος πλαισίου. Εξάλλου, σε αυτό το πλέγμα σχέσεων βασίζεται και η σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ των κρατικών και των ιδιωτικών δαπανών για την έρευνα και την ανάπτυξη.

3.8. Αποτελεσματικοί μηχανισμοί υλοποίησης. Τέλος, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει και επιδοκιμάζει το στόχο για εφαρμογή των πλέον αποτελεσματικών μηχανισμών υλοποίησης εκτέλεσης και βελτίωση της εφαρμογής στην πράξη του προγράμματος πλαισίου. Στο πλαίσιο αυτό θεωρεί ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη για λήψη μέτρων που συνεπάγονται μικρότερο γραφειοκρατικό κόστος, είναι καλύτερα εναρμονισμένες με την επιστημονική κοινότητα και τη βιομηχανία, και ανταποκρίνονται στους εσωτερικούς τους κανόνες, εμπειρίες και όρους εργασίας. Οι πλέον σημαντικοί φορείς του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας είναι οι ερευνητές με τον ενθουσιασμό που τους διακρίνει για νέες ανακαλύψεις. Χρειάζονται, όμως, γι

αυτό κατάλληλο πλαίσιο δράσης και το βέλτιστο κανονιστικό πλαίσιο. Έχει ιδιαίτερη σημασία να ληφθεί υπόψη το γεγονός αυτό.

4. Ειδικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

4.1 Πρόσφατες γνωμοδοτήσεις. Μεγάλο μέρος των ακόλουθων παρατηρήσεων έχει ήδη επισημανθεί ή διατυπωθεί ρητώς στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ για την πολιτική της Ένωσης υπέρ της έρευνας ⁽⁴⁾.

4.2 Καθοριστικό κριτήριο. Το καθοριστικό κριτήριο για την επιλογή των σχεδίων και την προώθηση της έρευνας πρέπει να είναι η επιστημονική και τεχνολογική αριστεία, προκειμένου να διατηρηθεί ή να κατακτήσει η ΕΕ κορυφαίες θέσεις στον παγκόσμιο ανταγωνισμό. Μόνο κατά αυτόν τον τρόπο μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι που διατυπώνονται στην ανωτέρω ανακοίνωση της Επιτροπής, δηλαδή η υλοποίηση της «αριστείας και καινοτομίας: κλειδιά της ευρωπαϊκής βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας» και η «ενίσχυση της δημιουργικότητας της βασικής έρευνας μέσω της τόνωσης του ανταγωνισμού μεταξύ ομάδων σε ευρωπαϊκό επίπεδο».

4.2.1 Αριστεία. Η αριστεία συνιστά το αποτέλεσμα μιας πολύπλοκης, επίπονης και μακροχρόνιας διαδικασίας εξέλιξης και διαλογής, η οποία εφαρμόζεται σύμφωνα με τους κανόνες που έχει διαμορφώσει η ίδια η επιστημονική κοινότητα, και στο πλαίσιο της οποίας πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πολλοί, σημαντικοί και αλληλένδετοι παράγοντες που την χαρακτηρίζουν.

4.2.2 Κοινωνία και πολιτική. Κατά συνέπεια, η κοινωνία και η πολιτική πρέπει να διασφαλίζουν την ύπαρξη ή τη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για τη διαμόρφωση και την απόκτηση της αριστείας.

4.2.3 Αποκλίνοντα κριτήρια. Η εφαρμογή αποκλίνοντων, ξένων προς τον τιθέμενο στόχο ή κερδοσκοπικών κριτηρίων αυξάνουν το γραφειοκρατικό κόστος, οδηγούν σε παραπλάνηση και εγκυμονούν τον κίνδυνο λήψης εσφαλμένων αποφάσεων με όλες τις αρνητικές συνεπαγόμενες επιπτώσεις, όχι μόνο σε ό,τι αφορά την υλοποίηση των στόχων της Λισσαβώνας, αλλά και γενικότερα για το ευρωπαϊκό ερευνητικό κλίμα.

4.3 Το δυναμικό της Ευρώπης των 25. Παράλληλα, απαραίτητη κρίνεται και η ανάπτυξη και πλήρης αξιοποίηση του δυναμικού της Ευρώπης των 25, στόχος της Επιτροπής για τον οποίο η ΕΟΚΕ εκφράζει την πλήρη υποστήριξή της. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, πρέπει να δημιουργηθούν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, εφόσον αυτές δεν υφίστανται ήδη, για την προώθηση της αριστείας στα ερευνητικά ιδρύματα της διευρυμένης Ένωσης και των περιφερειών που δεν διαθέτουν τον απαραίτητο ερευνητικό εξοπλισμό.

4.3.1 Επικουρικότητα. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η ανάπτυξη τέτοιου είδους εθνικών επιστημονικών και τεχνικών ικανοτήτων και του συναφούς βασικού εξοπλισμού τους, ως βάσης για την κατάρτιση των κορυφαίων ερευνητών και επιστημόνων, πρέπει να αποτελείει μέριμνα των κρατών μελών.

⁽¹⁾ ΕΕ C 110 της 30.4.2004.

⁽²⁾ Π.χ. ο Καναδάς, η Κίνα, οι Ινδίες, η Ιαπωνία, η Κορέα, η Ρωσία και οι ΗΠΑ.

⁽³⁾ Σε αυτό αλλά και σε ορισμένα συναφή και βασικά προβλήματα αναφέρεται εκτενώς το κεφάλαιο 7 **Έρευνα και τεχνολογική καινοτομία** της γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ για τον «Ευρωπαϊκό Χώρο».

⁽⁴⁾ ΕΕ C 95 της 23.4.2003· ΕΕ C 110 της 30.4.2004.

4.3.2 Διαρθρωτικά ταμεία και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Ωστόσο, στις περιπτώσεις όπου κρίνεται απαραίτητο και διασφαλίζεται η επιτυχία του εγχειρήματος, η δράση αυτή πρέπει να υποστηριχθεί και να προαχθεί κατά δέοντα και αποτελεσματικό τρόπο από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων. Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ στηρίζει τα σχέδια της Επιτροπής, υπό την έννοια επίσης μιας επιτυχημένης πολιτικής συνοχής, σχετικά με την πλήρη αξιοποίηση της συμπληρωματικότητας του προγράμματος πλαισίου με τα διαρθρωτικά ταμεία - και συνιστά να συμπεριληφθεί σε αυτό το σχέδιο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων-, καθώς και τη διάθεση μέρους των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων για την υποστήριξη της ανάπτυξης των ικανοτήτων έρευνας και των σχετικών υποδομών.

4.3.3 Για το σκοπό αυτό είναι απαραίτητη η διασφάλιση αρχικής χρηματοδότησης μέτρων E&A στα νέα κράτη μέλη, δεδομένου ότι τα επιστημονικά ιδρύματα των χωρών αυτών δεν είναι ακόμη σε θέση να προκαταβάλλουν τους απαραίτητους πόρους για προγράμματα που επιχορηγούνται από την ΕΕ. Συγχρόνως, όμως θα πρέπει να δημιουργηθούν και κατάλληλα εθνικά συστήματα επιδότησης.

4.4 Ερευνητικές υποδομές. Και σχετικά με το ζήτημα αυτό, η ΕΟΚΕ χαρακτηρίζει την πρόταση της Επιτροπής αναφορικά με την ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών⁽¹⁾ ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Στο πλαίσιο αυτό, αποδείχθηκε ως αποτελεσματική μέχρι σήμερα η ουσιαστική χρηματοδότηση επιλεγμένων μεγάλων εγκαταστάσεων βάσει της αρχής της «μεταβλητής γεωμετρίας» και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνεχισθεί η ίδια πρακτική. Το Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Φόρουμ για τις Υποδομές Έρευνας (ESFRI) μπορεί να συνεισφέρει στην προκειμένη περίπτωση αναλαμβάνοντας σημαντικό συμβουλευτικό ρόλο. Στη βάση αυτή θα πρέπει να προαχθεί η επεξεργασία μιας ευρωπαϊκής προσέγγισης για τις ερευνητικές υποδομές.

4.4.1 Υποδομές μεσαίας κλίμακας. Εντούτοις, βάσει των διαθέσιμων πόρων και της αναγνωρισμένης αξίας της προώθησης κοινοτικών έργων, το εν λόγω μέτρο δεν θα πρέπει να περιοριστεί αποκλειστικά για την εξασφάλιση μεγάλων εγκαταστάσεων, δεδομένου ότι υφίσταται ανάγκη για δημιουργία πολύπλοκων ερευνητικών υποδομών μεσαίας κλίμακας σε πολλούς ερευνητικούς τομείς, οι οποίες μπορούν να συμβάλλουν στην επίτευξη των εκάστοτε ερευνητικών στόχων περισσότερων κρατών μελών.

4.5 Ενίσχυση των θεματικών προτεραιοτήτων και της κινητικότητας. Όπως προαναφέρθηκε, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για το διπλασιασμό των διαθέσιμων πόρων για το έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο συν το ειδικό πρόγραμμα Ευρατόμ (εν συγκρίσει με το τρέχον έκτο πρόγραμμα πλαίσιο). Η αύξηση πρέπει κατ' αρχάς⁽²⁾ να αποβεί προς όφελος των θεματικών προτεραιοτήτων/δράσεων/έργων (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων του ειδικού προγράμματος Ευρατόμ) και του προγράμματος κινητικότητας⁽³⁾ (συμπεριλαμβανομένης της προαγωγής νέων επιστημόνων και κορυφαίων ερευνητών).

⁽¹⁾ Βλέπε σχετικά και το κεφάλαιο 5.4 της ΕΕ C 95, 23.04.2003

⁽²⁾ Βλ. επίσης τις συστάσεις που διατυπώνονται στο σημείο 3.5.

⁽³⁾ Συνιστάται η ενίσχυση του προγράμματος Marie-Curie, το οποίο διαδραματίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο για την προώθηση του προγράμματος κινητικότητας.

4.6 Μέσα για την προώθηση της έρευνας: Προκειμένου να διασαφηνιστούν οι ανωτέρω περιγραφόμενες συστάσεις της, η ΕΟΚΕ συνιστά την εφαρμογή των ακόλουθων αρχών:

- Ο αριθμός των εφαρμοζόμενων μέσων πρέπει να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια.
- Τα μέσα προώθησης χρήζουν σαφούς προσδιορισμού, ενώ η στοχοθέτησή τους πρέπει να διακρίνεται από διαφάνεια.
- Ο χειρισμός τους πρέπει να είναι όσο το δυνατόν απλούστερος.
- Κατά προτίμηση, πρέπει να εστιάζουν στην άμεση προώθηση της επίτευξης των στόχων της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης και, ως εκ τούτου, στους ερευνητές που δραστηριοποιούνται στους εν λόγω τομείς.
- Η επιλογή των μέσων προώθησης, συγκεκριμένα, του μέσου για ένα καθορισμένο σχέδιο ή έργο, πρέπει να υπάγεται στην αρμοδιότητα του αιτούντος. Τα επιμέρους στοιχεία των θεματικών προτεραιοτήτων δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να συνδέονται εκ των προτέρων με ένα προκαθορισμένο μέσο⁽⁴⁾· εντούτοις, η Επιτροπή υποχρεούται να παρέχει συμβουλές σχετικά με εν λόγω ζήτημα και να διευκρινίζει τους λόγους για τους οποίους σε ορισμένα θέματα δείχνει προτίμηση σε ένα συγκεκριμένο μέσο.
- Στην περίπτωση των μέσων πρέπει να επίσης να δίνεται ιδιαίτερο βάρος στη διασφάλιση επαρκούς συνέχειας αποφεύγοντας ιδίως την απότομη μεταβολή των ισχύοντων προτύπων, προκειμένου να συγκρατηθεί η γραφειοκρατία σε λογικά πλαίσια για όλους τους συμμετέχοντες.

— Θα πρέπει να υποστηριχθεί ακόμη η χορήγηση «επιδοτήσεων» ή εφαρμογή «ειδικών στοχοθετημένων έργων έρευνας» και, κατά συνέπεια, η έγκριση ερευνητικών σχεδίων που χαρακτηρίζονται από διαφάνεια και απλό χειρισμό. Σχετικά με αυτό, η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στα θέματα που έχει θέσει παραπάνω στην παρούσα γνωμοδότηση και στις μεταγενέστερες παρατηρήσεις της σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

Υπό την έννοια των αρχών αυτών συνιστάται, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο των «δικτύων αριστείας», η προώθηση όχι μόνο του κόστους συντονισμού τους, αλλά και μέρους των άμεσων δαπανών για την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (όπως π.χ. οι συμβάσεις σύνδεσης στην περίπτωση του προγράμματος σύντηξης Ευρατόμ).

4.6.1 Έκθεση Marimon⁽⁵⁾. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι σχετικές συστάσεις της έκθεσης Marimon, που μόλις δημοσιεύτηκε, συμπίπτουν κατά ένα μεγάλο μέρος με τις αντίστοιχες δικές της. Εκφράζει την πλήρη υποστήριξή της για τις προτάσεις της εν λόγω έκθεσης.

⁽⁴⁾ Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με λύπη ότι και πάλι δεν λήφθηκαν υπόψη οι ίδιες συστάσεις που είχε διατυπώσει παλαιότερα.

⁽⁵⁾ Έκθεση ομάδας εμπειρογνομόνων υπό την προεδρία του καθηγητή κ. Marimon της 21ης Ιουνίου 2004, Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο.

4.6.2 **Συνέχεια.** Προκειμένου να υπογραμμιστεί και να διασαφηνιστεί για άλλη μια φορά η σημασία της πτυχής αυτής, πρέπει να επισημάνουμε ότι: σε γενικές γραμμές, πρέπει να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη δυνατή συνέχεια κατά τη μετάβαση από το έκτο στο έβδομο πρόγραμμα πλαίσιο. Για την επιστήμη και για τη βιομηχανία (και κυρίως για τις ΜΜΕ), η τροποποίηση των ισχυουσών όρων προώθησης, προϋποθέσεων υποβολής αιτήσεων, κριτηρίων αξιολόγησης, νομικών συμβατικών όρων/μέσων, καθώς και των υποδειγμάτων δαπανών, που συνοδεύουν μέχρι σήμερα κάθε μετάβαση από το ένα πρόγραμμα πλαίσιο στο άλλο, αποτελούν επιβάρυνση που συντελεί σε μείωση της αποτελεσματικότητας. Συνεπώς, για τη διασφάλιση της συνέχειας αυτής, κατά βάση, δεν πρέπει να υιοθετηθεί η εφαρμογή κανενός εντελώς νέου μέσου ή άλλης διαδικασίας. Αντ' αυτού, κρίνεται απαραίτητη η απλούστευση και ανάλογη προσαρμογή των ήδη εφαρμοζόμενων μέσων και διαδικασιών βάσει της αποκτηθείσας εμπειρίας και των συστάσεων που έχουν διατυπωθεί. Ως εκ τούτου, κύριο στόχο πρέπει να αποτελέσει η διασφάλιση της συνέχειας, σε συνδυασμό με την απλούστευση και την διασαφήνιση, καθώς και η εξασφάλιση ευελιξίας για τους αιτούντες, όσον αφορά την επιλογή των μέσων που θα εφαρμοστούν.

4.7 **Τεχνολογικές πλατφόρμες.** Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει ρητά την πρωτοβουλία της Επιτροπής και της βιομηχανίας, να συγκροτήσουν «τεχνολογικές πλατφόρμες», οι οποίες να συσπειρώνουν σε ευρωπαϊκή κλίμακα επιχειρήσεις, ερευνητικούς οργανισμούς, χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και ρυθμιστικούς φορείς. Στόχος τους θα είναι η χάραξη ενός κοινού στρατηγικού σχεδίου έρευνας, ικανού να κινητοποιήσει μια κρίσιμη μάζα εθνικών και ευρωπαϊκών, δημόσιων και ιδιωτικών, πόρων.

4.7.1 **Κοινοτικά αναπτυξιακά σχέδια.** Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της προσέγγισης αυτής, στις περιπτώσεις εκτενών και δαπανηρών κοινοτικών επιστημονικών και τεχνικών σχεδίων ανάπτυξης, όπως λόγω χάρη το πρόγραμμα GALILEO, — διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τον σαφή προσδιορισμό των τιθέμενων στόχων—, την οποία θεωρεί σημαντικό βήμα για την υλοποίηση της συντονισμένης κοινής δράσης όλων των φορέων. Τούτο μπορεί να εφαρμοστεί υπό τη μορφή «ολοκληρωμένων έργων» ή «κοινοτών επιχειρήσεων» δυνάμει του άρθρου 171 της Συνθήκης ΕΚ⁽¹⁾. Ωστόσο, και στην περίπτωση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν δεόντως⁽²⁾ οι εκάστοτε μέθοδοι για την αποφυγή της διόγκωσης του οργανωτικού/διοικητικού κόστους και, παράλληλα, την ενίσχυση της συμμετοχής των ΜΜΕ ή των μικρότερων ιδρυμάτων/ερευνητικών ομάδων.

4.7.2 **Διοικητικό και οργανωτικό κόστος.** Λαμβανομένου υπόψη του αναγκαίου αυξημένου οργανωτικού/διοικητικού και νομικού κόστους (λόγου χάριν για ζητήματα πνευματικής ιδιοκτησίας), κρίνεται απαραίτητη πριν από τη δημιουργία περαιτέρω «τεχνολογικών πλατφόρμων» η απόκτηση εμπειρίας με τις πλατφόρμες που βρίσκονται ήδη στο στάδιο κατασκευής, και η αποσαφήνιση της δυνατότητας εφαρμογής της αρχής της «μεταβλητής γεωμετρίας» για τη δημιουργία αυτών. Πέραν τούτου, πρέπει να εξετασθεί στην εκάστοτε περίπτωση, εάν έχει προσδιοριστεί σαφώς ο στόχος και αν μπορεί να υλοποιηθεί με την εφαρμογή απλούστερων μέσων, προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία σύγχυσης και υπέρμετρου κόστους συντονισμού των διαφόρων ενεργειών, λόγω της περαιτέρω αύξησης εν μέρει αλληλοεπικαλυπτόμενων μέσων. Εφόσον εφικτό, θα πρέπει να εφαρμοζονται απλούστερα μέσα.

(1) «Η Κοινότητα μπορεί να δημιουργεί κοινές επιχειρήσεις ή οποιαδήποτε άλλη αναγκαία υποδομή για την καλή εκτέλεση των προγραμμάτων κοινοτικής έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης».

(2) Βλ. σχετικά και το σημείο 4.7.2

4.8 **Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).** Οι ΜΜΕ συμβάλλουν ήδη σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη της καινοτομίας ή διαθέτουν το αντίστοιχο δυναμικό για να συνεισφέρουν στο μέλλον. Ως εκ τούτου, οι όροι συμμετοχής των ΜΜΕ στις θεματικές προτεραιότητες πρέπει να είναι ακόμη πιο ευέλικτοι και απλουστευμένοι, μεταξύ άλλων μέσω του ευέλικτου καθορισμού και της δυνατότητας επιλογής θεμάτων και μέσων (όπως η κοινή ερευνητική δράση για την τεχνολογία — CRAFT, η συλλογική έρευνα, ο ευρωπαϊκός οργανισμός για το συντονισμό της έρευνας — EUREKA). Γενικά, θα πρέπει, κατά την προσαρμογή των μέσων ενίσχυσης και κατά τη διάρθρωση των σχεδίων να ληφθεί σε μεγαλύτερο βαθμό μέριμνα ώστε οι ικανές ΜΜΕ να συμμετέχουν κατάλληλα τόσο σε προγράμματα προηγμένης τεχνολογίας όσο και σε προγράμματα τεχνολογίας χαμηλού επιπέδου. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, κρίνεται κατάλληλότερη η εφαρμογή μέσων προώθησης όπως τα «ειδικά στοχοθετημένα έργα έρευνας», τα οποία συνεπάγονται οφέλη τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και τα έργα μικρότερης κλίμακας και επιτρέπουν μια προσέγγιση από τη βάση προς την κορυφή.

4.8.1 **ΜΜΕ και μεταφορά γνώσης.** Ωστόσο, θα πρέπει να ξεχωρίσουμε τον εξίσου πολύ σημαντικό στόχο της μεταφοράς των νεότερων, δυνητικά αξιοποιήσιμων γνώσεων της βασικής έρευνας — που διεξάγουν τα πανεπιστήμια και τα κρατικά επιχορηγούμενα ερευνητικά ιδρύματα — προς τη βιομηχανία, και, ειδικότερα, προς το ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό που δραστηριοποιείται στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), προκειμένου να επιταχυνθεί κατά αυτόν τον τρόπο η αναγκαία για τους τομείς της έρευνας και ανταγωνιστικότητας «μεταφορά γνώσεων». Σχετικά με το εν λόγω ζήτημα, η ΕΟΚΕ έχει ήδη διατυπώσει πλήθος συστάσεων⁽³⁾ ιδίως όσον αφορά τη βελτίωση και ελκυστικότερη διαμόρφωση της ανταλλαγής προσωπικού (κινητικότητα) μεταξύ των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων και της βιομηχανίας.

4.8.2 **Επιχειρηματικό πνεύμα και βιομηχανική πολιτική.** Η ίδρυση νέων μικρών επιχειρήσεων αποτελεί σημαντική κινητήρια δύναμη για την καινοτομία και την οικονομική μεγέθυνση. Το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζεται όμως κατά την ίδρυση παρόμοιων επιχειρήσεων, δεν είναι τόσο η ανεπάρκεια της ενίσχυσης της έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης όσο η διοίκηση και η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών αλλά και η ανεπαρκής μακροπρόθεσμη οικονομική κάλυψη που θα επέτρεπε στις επιχειρήσεις αυτές να αντέξουν την αρχική περίοδο που συνεπάγεται σημαντικές οικονομικές απώλειες. Τα προβλήματα αυτά πρέπει, επομένως, να αντιμετωπιστούν τόσο μέσω μέτρων της βιομηχανικής πολιτικής όσο και με μέτρα της ερευνητικής πολιτικής, ώστε να δημιουργηθούν κίνητρα και δυνατότητες επιτυχίας για την ανάπτυξη του επιχειρηματικού πνεύματος στην Ευρώπη.

4.8.3 **Το πρόγραμμα SBIR των ΗΠΑ.** Η ΕΟΚΕ συνιστά επίσης να αξιοποιηθούν οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν στις ΗΠΑ από την εφαρμογή του προγράμματος για την έρευνα και την καινοτομία στις Μικρές Επιχειρήσεις «Small Business Innovation Research Program» (SBIR)⁽⁴⁾. Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος η κυβέρνηση των ΗΠΑ προωθεί, μέσω διαφόρων γραφείων, μέτρα E&A που έχουν άμεση σχέση με την αγορά και αναπτύσσονται από μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

(3) Βλέπε σχετικά τα κεφάλαια 7 και 8 της ΕΕ C 204, 18.07.2000

(4) βλ. <http://sbir.us/pm.html> καθώς επίσης <http://www.zyn.com/sbir/funding.htm>.

4.9 Ανοιχτός συντονισμός. Η ΕΟΚΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα τη θέση της υπέρ της εφαρμογής της διαδικασίας του ανοιχτού συντονισμού εκ μέρους της Επιτροπής, τονίζοντας εντούτοις πάντοτε ότι αυτή μπορεί να επιτευχθεί μόνο σε ευδελοντική βάση εκ μέρους των κρατών μελών.

4.10 Οργάνωση και Συντονισμός από τους ίδιους τους ενδιαφερόμενους. Η ΕΟΚΕ έχει επίσης επισημάνει επανειλημμένα την ικανότητα αυτόνομης οργάνωσης και συντονισμού των ίδιων των επιστημονικών και τεχνικών παραγόντων στην ΕΕ, ικανότητα που λειτουργεί «από τη βάση προς την κορυφή». Οι επιστήμονες αυτοί, που είναι ευρέως γνωστοί στον εκάστοτε τομέα τους χάρη σε δημοσιεύσεις, συνέδρια και σεμινάρια, επηρεάζουν αυτόβουλα τη διαμόρφωση των προγραμμάτων και συμβάλουν, στο διάκενο ανάμεσα στον ανταγωνισμό και τη συνεργασία (βλ. σχετικά παρακάτω), στη διασφάλιση του συντονισμού. Κατά αυτόν τον τρόπο, αναλήφθηκαν σημαντικές διεθνείς ερευνητικές πρωτοβουλίες, θεσπίστηκαν ερευνητικά προγράμματα και συστάθηκαν συναφείς οργανισμοί, προκειμένου παράλληλα την προσέγγιση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας. Τούτο χρήζει αναγνώρισης και ευρύτατης εφαρμογής και αξιοποίησης.

4.11 Προώθηση του ανταγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει θέσει ως έναν από τους 6 βασικούς της στόχους την «προώθηση του ανταγωνισμού». Συμμερίζεται την επιδίωξη της Επιτροπής να υλοποιήσει την επίτευξη προστιθέμενης αξίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του ανταγωνισμού. Η ΕΟΚΕ επαναδιατυπώνει⁽¹⁾ προηγούμενη διαπίστωση της ότι δηλαδή η επιστήμη και η έρευνα εξαρτώνται άμεσα από τον ανταγωνισμό για την επίτευξη των καλύτερων ιδεών, διαδικασιών και αποτελεσμάτων, αλλά και από την ανεξάρτητη αναπαραγωγή, ή αναίρεσή τους, δηλαδή από την πιστοποίηση νέων γνώσεων, από τη διάδοσή τους, την εμβάθυνση και τη διεύρυνσή τους. Συνεπώς είναι αναγκαίο να καταστούν εφικτές και να ενθαρρυνθούν πολυφωνικές, αλλά και πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις και διαρθρώσεις όσον αφορά την έρευνα, προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να αξιοποιηθεί ο συνεπαγόμενος ανταγωνισμός για την επίτευξη των βέλτιστων ιδεών και αποτελεσμάτων.

4.12 Ανταγωνισμός, συνεργασία και συντονισμός. Πρόκειται για στόχους μεταξύ των οποίων ενδέχεται να δημιουργηθούν αντιθέσεις, και μάλιστα εντονότερες, όσο περισσότερο οι εκάστοτε δραστηριότητες συνδέονται με την παραγωγή των προϊόντων. Βάσει αυτών των αντιθέσεων πρέπει να καθοριστούν τα όρια των βελτιστων τομέων εφαρμογής των τριών αυτών στοιχείων, ανάλογα με την εκάστοτε περίπτωση, και, ως εκ τούτου, να προσδιοριστεί και η επιλογή των κατάλληλων μέσων. Η θέση της ΕΟΚΕ είναι: ανταγωνισμός, όσο το δυνατόν περισσότερος· συνεργασία, όση κρίνεται απαραίτητη.

4.13 Κρίσιμη μάζα και παγκόσμιος ανταγωνισμός. Οι στόχοι της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, η «κρίσιμη μάζα» των οποίων ξεπερνά και μεμονωμένα τις δυνατότητες των επιμέρους κρατών μελών, και οι οποίοι μπορούν κατά βάση να υλοποιηθούν μόνο στο πλαίσιο της Ένωσης, όπως παραδειγματός χάρην, μεγάλα έργα υποδομής ή συγκεκριμένα τεχνολογικά έργα μεγάλης κλίμακας, πρέπει, ίσως περισσότερο από άλλους στόχους, να προσαρμοστούν στον παγκόσμιο ανταγωνισμό (βλ. σχετικά και το κεφάλαιο «διεθνής διάσταση») και να αντέξουν τη σύγκριση με διεθνή κριτήρια.

⁽¹⁾ Σημεία 4.2.2, 4.2.3 και 4.2.4 της ΕΕ C 95, 23.04.2003

4.14 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ). Όπως έχει ήδη επισημάνει σε πρόσφατη γνωμοδότησή της⁽²⁾, η ΕΟΚΕ στηρίζει τα σχέδια της Επιτροπής για τη σύσταση ενός «Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας» (ΕΣΕ). Αντικείμενο των δραστηριοτήτων του πρέπει να αποτελέσουν η διαμόρφωση και προώθηση του πόρου της βασικής έρευνας, ενώ θα πρέπει να έχει την υποστήριξη της «επιστημονικής κοινότητας». Το συμβούλιο πρέπει να εκτελεί τα καθήκοντά του στο πλαίσιο πλήρους αυτονομίας και σύμφωνα με τους κανόνες επιτυχημένων αντίστοιχων θεσμών στα κράτη μέλη ή τις ΗΠΑ. Προκειμένου να λειτουργήσει αποτελεσματικά η αλληλεπίδραση μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών της έρευνας, η ΕΟΚΕ συνιστά να προσκληθούν να συνεργαστούν στο ΕΣΕ και κορυφικοί επιστήμονες που εργάζονται στον τομέα της βιομηχανικής έρευνας.

4.15 Αξιολόγηση από ομότιμους. Το βασικό μέσο αξιολόγησης πρέπει να είναι η «αξιολόγηση από ομότιμους». Ωστόσο, προκειμένου να αντισταθμιστούν τα γνωστά μειονεκτήματα (π.χ. σύγκρουση συμφερόντων) που ενέχει και αυτό το σύστημα αξιολόγησης, θα πρέπει να απασχολούνται στο ΕΣΕ, και γενικά εντός κάθε οργανισμού προώθησης⁽³⁾, έμπειροι επιστήμονες που έχουν διακριθεί για τις επιστημονικές τους επιδόσεις και, οι οποίοι, κατέχουν βαθιά γνώση του ειδικού επιστημονικού αντικείμενου που τους ανατίθεται.

4.16 Προώθηση σταδιοδρομιών. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το στόχο να καταστούν ελκυστικοί στόχοι επαγγελματικής σταδιοδρομίας οι τομείς της επιστήμης, έρευνας και ανάπτυξης, να προκληθεί το ενδιαφέρον των πλέον ταλαντούχων για τους τομείς αυτούς και να προωθηθούν αντίστοιχα ανάλογες επαγγελματικές σταδιοδρομίες. Σε πρόσφατη γνωμοδότησή της⁽⁴⁾, η ΕΟΚΕ εξέτασε λεπτομερώς το ζήτημα αυτό και εξέφρασε την υποστήριξή της απέναντι στις σχετικές προσπάθειες της Επιτροπής.

4.16.1 Μη ικανοποιητική κατάσταση στον τομέα των συμβάσεων των επιστημόνων. Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα συνιστά το σύστημα αποδοχών και συμβατικών όρων που ισχύουν σε πολλά κράτη μέλη το οποίο δημιουργεί δυσμενείς συνθήκες απασχόλησης κυρίως για τους νέους ερευνητές σε σύγκριση με τις σταδιοδρομίες στην ελεύθερη αγορά και εν μέρει ακόμη και σε σύγκριση με συγκρίσιμες επαγγελματικές σταδιοδρομίες των υπαλλήλων του δημοσίου τομέα. Τονίζει ότι η λήψη σχετικών μέτρων είναι επείγοντως, κυρίως εκ μέρους των κρατών μελών.

4.17 Αποφυγή της δημιουργίας οργάνων με συγκρίσιμα ή αλληλεπικαλυπτόμενα καθήκοντα. Η ερευνητική δραστηριότητα συμπεριλαμβάνει καθήκοντα που συνδέονται με τον ερευνητικό σχεδιασμό, τα επιχειρησιακά και διοικητικά καθήκοντα, καθώς και τα καθήκοντα αξιολόγησης που πρέπει να διεκπεραιώνονται μόνο από έμπειρους επιστήμονες. Λόγω της πληθώρας αιτήσεων, διαδικασιών αξιολόγησης και παρακολούθησης, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σύστασή της προς την Επιτροπή⁽⁵⁾, να επιληφθεί του θέματος αυτού και να επιδιώξει την επίτευξη αποτελεσματικών, συντονισμένων διαδικασιών (ιδίως σε συνεργασία και μεταξύ των συμμετεχόντων αρμοδίων οργάνων των κρατών μελών) που να εμποδίζουν την εμφάνιση υπερβολικά μεγάλου αριθμού καθέτων (ή οριζόντιων/παράλληλων) οργάνων (και διαδικασιών) έγκρισης, προσανατολισμού και ελέγχου που δρουν το ένα ανεξάρτητα από το άλλο αλλά και την επακόλουθη αντιπαραγωγική δραστηριότητα.

⁽²⁾ ΕΕ C 110 της 30.4.2004

⁽³⁾ Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα τη σύσταση να ακολουθηθεί η ίδια διαδικασία και στα αρμόδια για την προώθηση της έρευνας τομέων της Επιτροπής.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 110 της 30.4.2004 (CESE 305/2004).

⁽⁵⁾ CESE 305/2004 Κεφάλαιο 5.18 (ΕΕ C 110, 30.04.2004)

4.18 **Επιλογή αξιολογητών.** Ταυτόχρονα, και υπό την προϋπόθεση της γενικότερης ελάττωσης της τρέχουσας (υπερβολικής) επιβάρυνσης των αξιολογητών, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε στον εκάστοτε επιστημονικό τομέα να αξιοποιηθούν οι πλέον επιτυχημένοι και έμπειροι ειδικοί επιστήμονες ως αξιολογητές, δεδομένου ότι, σε αντίθετη περίπτωση, αυξάνει ο κίνδυνος εσφαλμένων αξιολογήσεων. Ωστόσο, για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, πρέπει να αποδεσμευτούν οι ισχύουσες διαδικασίες επιλογής προσωπικού αναφορικά με τους προσληφθέντες αξιολογητές από τις ογκώδεις και άκαμπτες γραφειοκρατικές διαδικασίες, οι οποίες επιδρούν αποτρεπτικά ιδίως για τους κορυφαίους επιστήμονες.

4.19 **Διαδικασία αξιολόγησης.** Πιθανόν, οι ισχύουσες διαδικασίες αξιολόγησης, οι οποίες δέχονται την αποδοκιμαστική κριτική της επιστημονικής κοινότητας συνιστούν το αποτέλεσμα μιας καλόπιστης προσπάθειας θέσπισης και εφαρμογής τυποποιημένων κριτηρίων αξιολόγησης σε έναν εξαιρετικά πολύπλοκο και ευαίσθητο τομέα, αντί της αξιοποίησης της ανθρώπινης εμπειρίας. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει αφενός, στο πλαίσιο της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας, την πρόθεση να αποκλειστούν όσο το δυνατόν περισσότερο οι υποκειμενικές αξιολογήσεις — εξαιτίας του ευάλωτου χαρακτήρα τους και επίσης λόγω της δυνατότητας κατάχρησης: ωστόσο, προκύπτει αφετέρου από τα παραπάνω ένα ανεπίλυτο δίλημμα. Η αξιολόγηση της επιστημονικής επίδοσης και δημιουργικότητας δεν μπορεί να αυτοματοποιηθεί ή να ανατεθεί σε άτομα χωρίς σχετική εμπειρία.

4.20 **Δύο νέα θέματα: διάστημα και έρευνα στον τομέα της ασφάλειας.** Στην ανακοίνωση της Επιτροπής δεν εξετάζονται οι θεματικές προτεραιότητες. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η αναφορά στη βασική έρευνα⁽¹⁾, καθώς και στα δύο νέα θέματα: το διάστημα και η έρευνα στον τομέα της ασφάλειας. Η ΕΟΚΕ χαιρείται την πρόταση της Επιτροπής, όσον αφορά την ανάληψη δράσης και εκ μέρους της Επιτροπής πλέον στους τομείς του διαστήματος και της έρευνας για την ασφάλεια, ενισχύοντας έτσι τις προηγούμενες συστάσεις της στον τομέα του διαστήματος⁽²⁾. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ συνιστά την υιοθέτηση και θέσπιση αυτών των δύο τομέων δράσης εκτός του πλαισίου του προβλεπόμενου για το έβδομο πρόγραμμα-πλαίσιο προϋπολογισμού και εκτός των θεματικών προτεραιοτήτων του εν λόγω προγράμματος πλαισίου, δεδομένου ότι οι δύο αυτοί τομείς χαρακτηρίζονται από διαφορετικά, ιδιόμορφα στοιχεία που δεν συμβαδίζουν με τους όρους εφαρμογής του ανωτέρω προγράμματος πλαισίου.

4.20.1 Στο τομέα του **διαστήματος** υφίσταται ήδη ένα πλέον αξιόλογο και επιτυχημένο πρόγραμμα το οποίο διαμορφώθηκε και εφαρμόστηκε μέχρι τώρα κυρίως στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Διαστήματος με την ευρωπαϊκή διαστημική και αεροπορική βιομηχανία και στο οποίο σημαντική ήταν η συνεισφορά των ερευνητικών ινστιτούτων των κρατών μελών. Για το λόγο αυτό, και σύμφωνα με τη σθεναρή σύσταση της ΕΟΚΕ, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στη συμμετοχή της Επιτροπής, ήτοι χρηματοδότηση και εκτέλεση του προγράμματος για το διάστημα στο πλαίσιο της υφιστάμενης συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ της ΕΥΔ και της Επιτροπής, αλλά εκτός του προγράμματος πλαισίου. Η ΕΟΚΕ εκφράζει το ενδιαφέρον της να ενημερωθεί σχετικά με περαιτέρω λεπτομέρειες για το εν λόγω ζήτημα.

4.20.2 Στον τομέα της **έρευνας για την ασφάλεια** διαπιστώνεται η ύπαρξη ισχυρού πανευρωπαϊκού ενδιαφέροντος για την ανάληψη κοινοτικής δράσης. Το θέμα αυτό έχει συζητηθεί και υπογραμμιστεί επανειλημμένα στο πλαίσιο της ΕΟΚΕ και κατά συνέπεια θεωρεί επείγουσα την εξέτασή του. Ωστόσο, στον εν λόγω

τομέα εμπλέκονται και ζητήματα τήρησης απορρήτου και της πιθανής αξιοποίησης εσωτερικών ή εξωτερικών δράσεων που αφορούν την άμυνα, οι οποίες, σε αντίθεση με τις θεματικές προτεραιότητες του προγράμματος πλαισίου (στο πλαίσιο του οποίου λόγου χάριν προάγεται η διαφάνεια), χρήζουν ιδιαίτερης μεταχείρισης. Ως εκ τούτου, και στην προκειμένη περίπτωση πρέπει να συσταθεί ένα αυτόνομο σχέδιο, ανεξάρτητο από την χρηματοδότηση και εκτέλεση του προγράμματος πλαισίου.

5. Σύνοψη

5.1 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και συνεπώς για τους στόχους της Λισσαβόνας. Τάσσεται επομένως υπέρ των προτεινόμενων μέτρων και τιθέμενων στόχων της ανακοίνωσης της Επιτροπής.

5.2 Τούτο ισχύει ειδικά για το στόχο του 3 %, καθώς και για τον προτεινόμενο διπλασιασμό των πόρων των κοινοτικών προϋπολογισμών για τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (για το πρόγραμμα πλαίσιο και το ειδικό πρόγραμμα Ευρατόμ). Η ΕΟΚΕ καλεί το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο να στηρίξουν την πρόταση αυτή, τα κράτη μέλη να την υιοθετήσουν στους εθνικούς προϋπολογισμούς τους για την έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη και τον βιομηχανικό τομέα να εντατικοποιήσει με εύστοχο τρόπο τις επενδύσεις του στην έρευνα και στην τεχνολογική ανάπτυξη στην Ευρώπη.

5.3 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι ο στόχος του 3 % ανταποκρίνεται στην επικρατούσα κατάσταση όσον αφορά τον ανταγωνισμό και ότι θα πρέπει στο μέλλον να προσαρμοστεί στις επιτεινόμενες τάσεις που σημειώνονται π.χ. στις ΗΠΑ και στην Νοτιοανατολική Ασία.

5.4 Στηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής να διαθέσει ένα μέρος των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων για την ανάπτυξη των ερευνητικών ικανοτήτων και υποδομών, ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της Ευρώπης των 25, και να ληφθεί υπόψη η μεταβατική κατάσταση στην οποία βρίσκονται τα νέα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ συνιστά να αξιοποιηθεί για το σκοπό αυτό και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

5.5 Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής όσον αφορά την υλοποίηση των πλέον κατάλληλων μηχανισμών υλοποίησης του προγράμματος και τη βελτίωση της πρακτικής του εφαρμογής. Ως εκ τούτου, συνιστά την απλούστευση και ελαστικοποίηση των μέσων, με ταυτόχρονη διασφάλιση εκτεταμένης συνέχειας κατά τη χορήγησή τους. Οι αιτούντες πρέπει να διαθέτουν τη δυνατότητα προσαρμογής των μέσων προώθησης στη βέλτιστη δομή και έκταση των έργων για την εκάστοτε δραστηριότητα. Τούτο ισχύει και για τη δημιουργία «τεχνολογικών πλατφόρμων». Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της έκθεσης Marimon.

5.6 Η ΕΟΚΕ συνιστά να ενταχθούν σε αυτό το πλαίσιο, σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι κατά το παρελθόν, και οι ικανές ΜΜΕ έρευνας και ανάπτυξης στις δραστηριότητες στη διαδικασία καινοτομίας, και αναφέρει το σχετικό πρόγραμμα SBIR (Small Business Innovation Research — πρόγραμμα για την έρευνα και την καινοτομία στις μικρές επιχειρήσεις) που εφαρμόστηκε στις ΗΠΑ. Η ΕΟΚΕ συνιστά, επίσης, να εναρμονισθεί η πολιτική επιχειρήσεων με την ερευνητική πολιτική ώστε να προωθηθούν και να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες των ΜΜΕ και των νέων επιχειρήσεων όσον αφορά την καινοτομία και την οικονομική μεγέθυνση.

(¹) Βλ. σχετικά το σημείο 3.5

(²) ΕΕ C 112, 30.04.2004

5.7 Η ΕΟΚΕ στηρίζει τα σχέδια της Επιτροπής σχετικά με το χαρακτηρισμό των τομέων του διαστήματος και της έρευνας για την ασφάλεια ως νέων κεντρικών θεμάτων, και συνιστά, επισημαίνοντας και τους λόγους για την εν λόγω σύσταση, τη μεταχείρισή τους ως ξεχωριστών κατηγοριών εκτός του προγράμματος πλαισίου, καθώς και τη χρηματοδότησή τους.

5.8 Περαιτέρω, η ΕΟΚΕ εκφράζει την υποστήριξή της για τις προθέσεις της Επιτροπής σχετικά με την ενσωμάτωση της βασικής έρευνας, αυτής καθαυτής, στο πρόγραμμα πλαίσιο και την προώθησή της στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού ανταγωνισμού, καθώς και τη σύσταση ανεξάρτητου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Έρευνας (European Research Council).

5.9 Η ΕΟΚΕ επισημαίνει την ιδιαίτερη σημασία των αλληλένδετων σχέσεων μεταξύ των επιμέρους κατηγοριών της έρευνας,

δηλαδή μεταξύ της βασικής έρευνας, της εφαρμοσμένης έρευνας (προκαταρκτικής έρευνας) και της τεχνολογικής ανάπτυξης. Αυτό προϋποθέτει μια ισορροπημένη ενίσχυση των κατηγοριών αυτών.

5.10 Τέλος, η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής όσον αφορά την αύξηση της ικανότητας προσέλκυσης κορυφαίων ερευνητών στην Ευρώπη, καθώς και την προσέλκυση ταλαντούχων νέων προς μια επιστημονική σταδιοδρομία, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την υλοποίηση αυτών των σταδιοδρομιών. Επισημαίνει ότι είναι επείγουσα ανάγκη να ληφθούν μέτρα κυρίως εκ μέρους των κρατών μελών.

Για πολλές περαιτέρω σημαντικές θέσεις, συστάσεις και κριτικές παρατηρήσεις, η ΕΟΚΕ παραπέμπει στα εκτενή κεφάλαια 3 και 4.

Βρυξέλλες, 15 Δεκεμβρίου 2004

Η Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Anne-Marie SIGMUND

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Πρόταση για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών και την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου»

COM(2004) 177 τελικό — 2004/0065(COD)

(2005/C 157/21)

Στις 21 Απριλίου 2004, το Συμβούλιο αποφάσισε σύμφωνα με το άρθρο 44, παράγραφος 2, εδάφιο ζ) της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, να ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Ενίαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του, στις 8 Σεπτεμβρίου 2004, με εισηγητική τον κ. FRANK von FÜRSTENWERTH.

Κατά την 413η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Δεκεμβρίου 2004 (συνεδρίαση της 15ης Δεκεμβρίου 2004) η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 86 ψήφους υπέρ, 3 ψήφους κατά και 1 αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1 Η πρόταση της Επιτροπής για οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τον έλεγχο των ετήσιων και των ενοποιημένων λογαριασμών και την τροποποίηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο των μέτρων της ΕΕ για την υλοποίηση του προγράμματος δράσης για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Μεταξύ των μέτρων αυτών, πρέπει ιδίως να αναφερθεί η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τον «εκσυγχρονισμό του εταιρικού δικαίου και την ενίσχυση της εταιρικής διακυβέρνησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση — ένα πρόγραμμα για την επίτευξη προόδου» (COM(2003) 284), η εφαρμογή των διεθνών λογιστικών προτύπων από το 2005 και οι οδηγίες για την κατάχρηση αγοράς και για το ενημερωτικό δελτίο σχετικά με την εισαγωγή αξιών στο χρηματιστήριο.

1.2 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήδη από το 1996, επιδιώκει την βελτίωση και την εναρμόνιση της ποιότητας του υποχρεωτικού λογιστικού ελέγχου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Μάιο του 2003, παρουσίασε ως ενδιάμεσο αποτέλεσμα ένα περιεκτικό σχέδιο δράσης δέκα σημείων (Ανακοίνωση της Επιτροπής για την ενίσχυση του υποχρεωτικού λογιστικού ελέγχου στην ΕΕ (COM/2003/286)). Ένα σημείο του σχεδίου δράσης αφορά τον εκσυγχρονισμό της «όγδοης» οδηγίας για το Εταιρικό Δίκαιο 84/253/ΕΟΚ. Η παρούσα πρόταση οδηγίας αντικαθιστά την «όγδοη» οδηγία για το Εταιρικό Δίκαιο.

1.3 Τα εν λόγω μέτρα προβλέπεται να αποκαταστήσουν την εμπιστοσύνη στη λογιστική και τις κεφαλαιαγορές. Η παρούσα πρόταση οδηγίας δεν αποτελεί άμεση αντίδραση στα πρόσφατα εταιρικά σκάνδαλα, αλλά τη συνέχεια της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του υποχρεωτικού λογιστικού ελέγχου, εφαρμοστέα ήδη από το έτος 1996. Ωστόσο, λαμβάνει υπόψη τα πρόσφατα σκάνδαλα.